

MoDa na Mazowsze

 FILMOWE

Foto: ZBIGNIEW PARIŃSKI

egzemplarz bezpłatny
www.modanamazowsze.pl

MROJT
MAZOWIECKA REGIONALNA
ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

**TURYSTYKA FILMOWA
NA MAZOWSZU W ROZMOWIE
Z IZABELĄ STELMAŃSKĄ**

**JERUZAL
JAK NOWA
ZELANDIA**

**WARSZAWA.
SET (JETTING)
W WIELKIM MIEŚCIE**

SZANOWNI PAŃSTWO!

Gdzie naprawdę mieści się siedziba biskupa z serialu „Ojciec Mateusz”? Jak dotrzeć do karczmy Jankiela z Wajdowskiej adaptacji „Pana Tadeusza”? Odpowiedzi na te i inne pytania związane z ulubionymi filmami i serialami można znaleźć na szlaku „Mazowsze na filmowo”.

Drogę do miejsc znanych z dużego i małego ekranu wskaże miłośnikom filmów niniejszy przewodnik. Wycieczka tropem realizowanych na Mazowszu produkcji pozwoli kinomanom zobaczyć plenery, które zachwycały reżyserów i scenografów, poznać tajemnice powstawania kinowych i telewizyjnych obrazów oraz odkryć urodę i różnorodność tego regionu.

Na szlaku można znaleźć średniowieczne zamki (Czersk), twierdze obronne (Modlin), zabytkowe katedry (Płock), urokliwe rzeki (Liwiec), bogactwo flory i fauny (Puszcza Kampinoska), a także tętniącą życiem metropolię z drapaczami chmur, Zamkiem Królewskim, dostojną ulicą Senatorską i bogactwem wielokulturowości prawobrzeża.

Magazyn zawiera również informacje o ważnych pozafilmowych atrakcjach. Podpowiada, jak aktywnie spędzić czas na turystycznych szlakach, w jakich miejscach zatrzymać się na weekend z całą rodziną oraz gdzie można dobrze zjeść i wypić pyszną kawę. Miejsc, których walory wykorzystano w filmach, jest na Mazowszu bardzo dużo i ciągle pojawiają się kolejne, bo przecież wciąż powstają nowe filmy i seriale, które podbijają serca widzów. Warto zobaczyć je także poza kadrem!

Marek Szymański,
autor książki „Polska na filmowo”

4 TURYSTYKA FILMOWA,
KĄDZY MOŻE BYĆ BOHATEREM
OPowieści W ROZMOWIE
Z IZABELĄ STELMANSKĄ

8 JERUZAL
JAK NOWA ZELANDIA

10 PUŁTUSK,
GONDOLE, POŚCIGI I HUSARZE

12 RADOM, MIASTO WAJDY
I WIEŚ ZEREMSKIEGO

14 TWIERDZA MODLIN
FILMOWA GWIAZDA
MAZOWSZA

16 WARSZAWA. SET (JETTING)
W WIELKIM MIĘSCIE

22 EPICKA WIEŚ
W MIASTECZKU SIERPC

PODRÓŻE

TURYSTYKA FILMOWA KAŻDY MOŻE BYĆ BOHATEREM OPOWIEŚCI W ROZMOWIE Z IZABELĄ STELMAŃSKĄ

MIASTECZKO TATOOINE I PUSTYNNNE KRAJOBRAZY TUNEZJI JAKO SCENERIA DLA „GWIEZDNYCH WOJEN”, WYSPY KAUAI I O’AHU NA HAWAJACH BĘDĄCE TŁEM DLA DRAMATYCZNYCH PRZYGÓD W PARKU JURAJSKIM, HOGWART Z WNĘTRZAMI KATEDRY GLOUCESTER, A W OSTATNICH LATACH DZIESIĄTKI MIEJSC, M.IN. W CHORWACJI, MAROKU, HISZPANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ, KTÓRE STAŁY SIĘ PLENERAMI SERIALU „GRA O TRON” – DLA TURYSTYKI FILMOWEJ NAZYWANEJ OD 11 LAT SET JETTINGIEM SĄ TO ABSOLUTNE HITY, KTÓRE WIELBICIEL KONKRETNEJ PRODUKCJI KINOWEJ LUB TELEWIZYJNEJ POWINIEN OBOWIĄZKOWO ODWIEDZIĆ.

● tekst: Magdalena Walusiak

Możliwości podróżowania są dziś niemal nieograniczone, jeśli posiada się chęci, czas i umiejętnie planuje się wydatki. Zresztą internet i media społecznościowe pozwalają optymalnie zaplanować podróż i zminimalizować koszty, a przede wszystkim – zdobyć niezbędne informacje, dzięki którym można zrealizować najbardziej szalone marzenia: przenieść się do świata fantazji, przeżyć niesamowitą przygodę, znaleźć się w tej samej przestrzeni, w której ukochany bohater filmowy (czasem także literacki) dokonywał niezwykłych czynów, i doświadczyć wszystkimi zmysłami legendarnego miejsca, często absolutnie fikcyjnego, jak planeta Tatooine czy wioska hobbitów. Doświadczenie, przeżycie – to słowa kluczowe dla set jettingu, który jest dziś jednym z najmłodniejszych i najprężniej rozwijających się trendów turystycznych, ponieważ umożliwia zwykłym śmiertelnikom stanie się częścią Opowieści.

Nie trzeba jechać aż na kraniec świata, by znaleźć się na planie filmowym czy wewnątrz wykreowanej przez twórców filmowych rzeczywistości. Czasem wystarczy wyjść z domu lub przejechać kilkadziesiąt kilometrów, by poczuć się bohaterem „CK Dezerterów”, „Pana Tadeusza” lub „Rancza”.

MAZOWSZE NA FILMOWO – ROZMOWA Z IZABELĄ STELMAŃSKĄ

O rozwoju turystyki filmowej na Mazowszu, czyli w regionie, w którym powstał pierwszy szlak filmowy obejmujący całe województwo, rozmawiamy z Izabelą Stelmańską – zastępcą dyrektora Departamentu Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie

▷ Jak to się stało, że pierwszy regionalny szlak filmowy powstał właśnie na Mazowszu?

– Mazowsze ma naturalny potencjał w zakresie rozwoju tego rodzaju turystyki, ponieważ 90% znanych i lubianych polskich filmów oraz seriali było kręconych właśnie w tym

Zamek w Czersku

Muzeum Wsi Mazowieckiej

regionie. Kilka lat temu zaobserwowaliśmy wzrost zainteresowania odwiedzaniem plenerów filmowych i odpowiedzią na ten trend było zainicjowanie przez Samorząd Województwa w 2013 r. projektu Mazowsze na Filmowo. Głównym celem tego przedsięwzięcia jest wyeksponowanie położonych praktycznie we wszystkich częściach naszego regionu miejsc, w których powstawały setki polskich produkcji filmowych.

▷ Które miejsca na Mazowszu są dla miłośników filmu najbardziej atrakcyjne i kogo przyciągają przede wszystkim: wielbicieli kina czy seriali?

– Miłośnicy kina odnajdą na Mazowszu miejsca znane im nie tylko z ekranu, ale też z literatury. Na przykład w Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu – stanął dwór w Rozłogach z superprodukcji „Ogniem i mieczem”, w sierpeckim skansenie odbył się również filmowy koncert Jankiela podczas ekranizowania „Pana Tadeusza”. Z kolei w Jeruzalu można zobaczyć słynną ławeczkę stojącą pod sklepem U Krysi, na której przesiadywali bohaterowie serialu „Ranczo”. Swoją historię filmową napisała również Warszawa, gdzie powstawały produkcje kinowe i telewizyjne Andrzeja Wajdy, Romana Polańskiego, Stanisława Barei i wielu innych wybitnych polskich twórców.

Warto też pamiętać, że turystyka filmowa to nie tylko plenery, muzea czy budynki i wnętrza, ale również takie imprezy, jak Warszawski Festiwal Filmowy, na który przyjeżdżają goście z całej Polski i z zagranicy, a także wydarzenia na nieco mniejszą skalę, ale za to bardzo charakterystyczne, jak Festiwal Himilsbacha w Mińsku Mazowieckim czy Filmowy Świat Maklaka w Konstancinie-Jeziornie.

▷ Jak odnaleźć na Mazowszu plenery związane z produkcjami filmowymi? Jakiego typu są to miejsca?

– Wystarczy trzymać się szlaku Mazowsze na filmowo. Znalazły się na nim średniowieczne zamki, twierdze obronne, zabytkowe centra miast, architektura sakralna i zachwycająca przyroda. Wycieczki śladami produkcji filmowych ułatwia wydany przez nas przewodnik „Mazowsze na filmowo”, dostępny m.in. w punktach informacji turystycznej oraz na

Twierdza Modlin

stronie Mazowieckiej Regionalnej Organizacji Turystycznej w wersji pdf. Plenery i obiekty opisane w przewodniku zostały oznakowane tablicami informacyjnymi, dzięki którym można poznać również kulisy powstawania filmów i seriali.

▷ **Które z tych miejsc cieszą się największym zainteresowaniem turystów?**

– Przede wszystkim skansen w Sierpcu i Jeruzal, miejsca, o których wcześniej wspominałam. Dużym zainteresowaniem cieszą się również Twierdza Modlin, gdzie zrealizowano m.in. sceny „CK Dezerterów” czy „Pułownika Kwiatkowskiego”, a także Płock, który „zagrał” w kultowym serialu „Stawka większa niż życie” oraz w jednej z części „Pana Kleksa”. Na uwagę zasługuje również zamek w Czersku, gdzie nakręcono kilka scen „Wiedźmina”.

▷ **Co na szlaku Mazowsze na filmowo zaskoczyło Panią najbardziej?**

Podczas pierwszej wycieczki zaskoczyło mnie wiele rzeczy i historii, ale najbardziej zapamiętałam drewniany kościółek św. Wawrzyńca w Gliniance. Okazało się, że właśnie ta świątynia, znajdująca się na Mazowszu, jest siedzibą parafii słynnego ojca Mateusza kojarzonego przez wszystkich wyłącznie z Sandomierzem!

▷ **Jak samorząd województwa mazowieckiego angażuje się w rozwój i promocję turystyki filmowej? Czy działania nakierowane są tylko na turystów, czy także na twórców filmów?**

– Działania Samorządu Województwa prowadzone są wielotorowo. Z jednej strony, we współpracy z Mazowiecką Regionalną Organizacją Turystyczną, wspieramy rozwój szlaku Mazowsze na filmowo jako produktu turystycznego. Jak? M.in. poprzez publikację wydawnictw promocyjnych, w tym

przewodników, katalogów i folderów, współorganizację wydarzeń tematycznych oraz utrzymanie oznakowania. Z drugiej strony powołałiśmy Mazowiecki i Warszawski Fundusz Filmowy, jeden z regionalnych funduszy filmowych działających w Polsce i Europie. Jest on istotnym uzupełnieniem krajowego programu Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej oraz regionalnej polityki wspierania i promowania kultury filmowej i sektora audiowizualnego.

▷ **Kto może zaangażować się w rozwój i promocję turystyki filmowej na Mazowszu? Czy można przyłączyć się do współtworzenia szlaku Mazowsze na filmowo?**

Formuła projektu jest otwarta, a do współpracy zapraszamy samorządy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury oraz przedsiębiorców, którzy są zainteresowani rozwojem i promocją tej formy turystyki na Mazowszu oraz posiadają potencjał w tym obszarze.

▷ **Podsumowując: czy warto inwestować w set jetting?**

Turystyka filmowa zdobywa coraz więcej zwolenników, dlatego będzie miała coraz większe znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Na poziomie lokalnym wzbogaca ofertę turystyczną i kulturalną, przyczynia się do tworzenia miejsc pracy i staje się dla przedsiębiorców motywacją do poszerzania oferty. Dla samorządów i instytucji kultury set jetting jest szansą na przyciągnięcie nowej grupy turystów. A dla turystów to bardzo atrakcyjna forma spędzania czasu i możliwość rozwijania równocześnie wielu pasji.

Z Izabelą Stelmańską – Zastępcą Dyrektora Departamentu Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie rozmawiała Magdalena Walusiak.

DZIEJE SIĘ NA MAZOWSZU

@MROT

znajdź nas:

JERUZAL JAK NOWA ZELANDIA

CZY „RANCZO” STAŁO SIĘ DLA JERUZALA TYM, CZYM BYŁA DLA NOWEJ ZELANDII EKRYNIZACJA „WŁADCY PIERŚCIENI” PETERA JACKSONA? – ZNAJ PROPORCJĘ, MOCIUM PANIE – PRZESTRZEGŁBY FREDROWSKI CZEŚNIK, ALE JEŚLI WŁAŚNIE PROPORCJE – W NAKŁADACH I ROZMACHU – ORAZ RÓŻNICE GATUNKU I MEDIUM UWZGLĘDNIMY, TO WPŁYW POPULARNEGO SERIALU I EPICKIEGO DZIEŁA FANTASY NA RUCH TURYSTYCZNY MOŻE OKAZAĆ SIĘ PODOBNY. PROPORCJONALNIE, RZECZ JASNA, TAKŻE DLA ODWIEDZANEGO PRZEZ TURYSTÓW OBSZARU.

● tekst: **Magdalena Walusiak**

WIELOMILIONOWA WIOSKA

Jeruzal to wioska położona na pograniczu Mazowsza i Podlasia, ale kiedyś było tu miasteczko. Dowodem średniowiecznej przeszłości miejskiej jest prostokątny rynek usytuowany na przecięciu głównych dróg. Wokół niego ulokowane są punkty świetlne znane telewizjom: przystanek PKS-u, na którym w pierwszym odcinku „Rancza” wyemitowanym wiosną 2006 r. wysiadła Lucy Wilska, drewniany kościół parafialny i plebania, sklep U Krysi i najsłynniejsza ławeczka w Polsce. Opowieść o Wilkowyjach i mieszkańcach tej niezwyklej miejscowości zakończyła się w 2016 r., również na rynku, toastem wzniesionym miejscowym specjałem, czyli winem Mamrot.

Dziesięć lat, dziesięć sezonów, 130 odcinków, każdy z gigantyczną oglądalnością. Finał ostatniego sezonu obejrzało podczas premierowej emisji ponad 6 milionów osób! To oczywiście niewiele w porównaniu z widownią ekranizacji dzieła Tolkiena, ale na skalę polską – prawdziwy fenomen, który zapewne doczeka się jeszcze poważnych analiz.

Widzowie pokochali mieszkańców Wilkowyj i samą miejscowość, a serialowa rzeczywistość zaczęła... wydostawać się poza ekran. W sklepiku na jerozolimskim rynku pojawiło się wino Mamrot, a jedna z firm gastronomicznych zajęła się produkcją pierogów Solejukowej. Fani serialu zaprzyjaźnili się z ekipą filmową, a sama ekipa zainteresowała się codziennością Jeruzala i... stanem miejscowego kościoła. Aby zebrać pieniądze na remont świątyni, twórcy wystawili na aukcji możliwość zagrania w jednym z odcinków! Do dziś, trzy lata po wyemitowaniu ostatniego odcinka „Rancza”, odbywa się w sierpniu w Jeruzalu Jarmark Folkowy w... Wilkowyjach!

SPACERKIEM PO WILKOWYJACH

Wiosna, lato, wczesna jesień – to czas akcji wilkowyjskiego serialu i najlepszy okres, by odwiedzić Jeruzal. Najwygodniej przyjechać własnym samochodem, choć z Warszawy czy Mińska można też dotrzeć busem (4 kursy ze stolicy na dobę). Spacer śladami bohaterów „Rancza” najlepiej zacząć od rynku. Na początek obowiązkowe selfie na ławeczce, a potem wizyta w sklepie Więclawskiej. Może uda się kupić butelkę wina Mamrot? Ponoć pachnie owocami, ale lepiej potraktować je jako pamiątkowy gadżet.

Rynek 2 – to adres drewnianego kościoła św. Wojciecha wybudowanego w połowie XVIII wieku. We wnętrzu można nacieszyć oczy barokowym wystrojem i przypomnieć sobie serialowe śluby: Lucy i Kusego, Michałowej i Stacha Japycza czy Wioletki i posterunkowego Staśka. Plebania obok kościoła to dawne królestwo Michałowej i probosz-

Serialowy sklep „U Krysi”

cza, a w stojącym nieopodal budynku dawnej organistówki mieściła się filmowa salka parafialna, w której Lucy uczyła dzieci angielskiego.

Pod adresem Rynek 15, w domu wybudowanym w 1920 r., mieściła się serialowa szkoła podstawowa (w rzeczywistości działa tu Gminna Biblioteka). Nowy budynek szkolny, wybudowany w Wilkowyjach dzięki funduszom unijnym, to autentyczny Zespół Szkół przy ul. Szkolnej 8.

I jeszcze dwa ważne jerozolimskie adresy: Apteka przy Browarnej 2, w której rozpoczął się romans Haliny i magistra Polakowskiego, oraz Browarna 25 – opuszczony od wielu lat dom, który w „Ranczu” odgrywa rolę chaty zielarki.

NIE TYLKO JERUZAL

Ciekawą opcją zwiedzania miejsc związanych z „Ranczem” jest wycieczka rowerowa. Szlak wytyczony w 2014 r. obejmuje nie tylko Jeruzal, ale również okolice miejscowości związane z telewizyjną superprodukcją, m.in. Łukowiec (dom Wioletki i Staśka), Strachomin (restauracja U Japycza), Rozstanki (dom wójta Koziola) i Latowicz (posterunek i Urząd Gminy Latowicz, a w serialu – Wilkowyj).

Mapę szlaku z zaznaczonymi najważniejszymi miejscami serialowymi można znaleźć na rynku w Jeruzalu. Można też samemu wytyczyć sobie trasę lub zaplanować rowerowy weekend w malowniczej okolicy, skorzystać z okazji i nacieszyć się pięknem sielskich krajobrazów. Nie jest to może Nowa Zelandia, ale teren pod względem ukształtowania jest dość różnorodny, nie brakuje w okolicy pięknych lasów i rezerwatów przyrody.

Aby zobaczyć tytułowe ranczo, czyli domostwo, które Lucy odziedziczyła po ukochanej babci, lepiej jednak skorzystać z auta, ponieważ trzeba przejechać ponad 100 km, aby do niego dotrzeć, aż pod Żyrardów. Piękny XVII-wieczny dworek mieści się w Sokulach. Nie po raz pierwszy zauroczył filmowców: dekady temu realizowano w nim jeden z najpiękniejszych polskich seriali – „Noce i dnie”.

PODRÓŻE

PUŁTUSK. GONDOLE, POŚCIGI I HUSARZE

FILMOWCY KOCHAJĄ TO MIASTO. MALOWNICZY RYNEK, NAJDŁUŻSZY W EUROPIE, JEST WPROST STWORZONY DO DRAMATYCZNYCH POŚCIGÓW, A DAWNY ZAMEK BISKUPÓW PŁOCKICH TO IDEALNE MIEJSCE NA INSCENIZACJE HISTORYCZNE LUB WIDOWISKOWY ATAK TERRORYSTÓW.

● tekst: Magdalena Walusiak

Zamek w Pułtusk

W Pułtusk można powędrować szlakiem zrealizowanych w tym mieście plenerów albo wybrać się na imprezę, podczas której można się poczuć jak na planie superprodukcji kostiumowej lub... włoskiego filmu. Poprzecinane kanałami miasto bywa nazywane „Wenecją Mazowska” nie bez przyczyny: można tu zarezerwować rejs gondolą, nawet w wersji z romantyczną kolacją na łodzi!

FOTOGENICZNY RYNEK

Rynek Starego Miasta w Pułtusk to miejsce wyjątkowo atrakcyjne. Wystarczy wejść na siódmą kondygnację dawnej wieży ratuszowej, gdzie znajduje się punkt widokowy, by zarażić się zachwytem filmowców: z góry w pełni można podziwiać urodę najdłuższego brukowanego rynku w Europie.

Właśnie na tych kocich łbach zrealizowana została scena ucieczki z bezcennym rodzinnym kufrem w ekranizacji powieści Edmunda Niziurskiego „Klub Włóczykiów”. W role niebezpiecznych przestępców – Wieńczysława Nieszczęgólnego i doktora Bogumiła Kadrylla – wcielił się Wojciech Mecwaldowski i Tomasz Karolak.

To niejedyny awanturniczy wątek filmowy związany z pułtuską starówką. W 870 odcinku serialu „M jak miłość” jednemu z bohaterów ukradziono samochód właśnie w okolicach rynku, a Jan Nowicki i Cezary Pazura, grający główne role w filmie Olafa Lubaszenki „Sztos”, uciekali ulicami Starego Miasta przed oszukanym chwilę wcześniej turystą z Niemiec, którego zagrał Leon Niemczyk.

Na rynku w Pułtusk powstały sceny z pierwszego odcinka kultowego serialu Stanisława Barei „Alternatywy 4”. To tutaj żona najślynniejszego komediowego dozorca i pułtuszczanina Stanisława Anioła (genialna rola Romana Wilhelmiego),

Miecia Aniołowa (Bożena Dykiel), spędziła kawal życia w kolejkach do sklepu spożywczego, a pewnego letniego dnia, czekając na dostawę pieczywa, kupiła od podejrzanego handlarza futro i czapkę.

Nie tylko Aniołowie wywodzili się z Pułtusk. Stąd pochodziła Majka, ukochana Kajetana Talara, jednego z bohaterów serialu „Dom”, a także Elżbieta, główna postać ekranizacji opowiadania Kornela Filipowicza „Romans prowincjonalny”.

ZAMEK BISKUPÓW, HUSARZY I TERRORYSTÓW

Pieczętowanie odrestaurowany dawny zamek biskupów płockich funkcjonuje dziś jako trzygwiazdkowy Hotel Zamek Pułtusk *** Dom Polonii i dysponuje solidną bazą noclegową, chętnie wykorzystywaną do organizacji wesel i innych uroczystości rodzinnych, dużych przyjęć okolicznościowych, a także sympozjów, ponieważ zamek dysponuje 6 salami konferencyjnymi.

Piękny budynek przyciąga również uwagę filmowców. Można go zobaczyć m.in. w serialu „M jak miłość”, ale zapewne najmocniej utkwił w pamięci tych widzów, którzy oglądali „Ekipę” – serial political fiction Agnieszki Holland i Kasi Adamik – i atak terrorystów z organizacji neofaszystowskiej na zamek. Od kilku lat tereny zamkowe są miejscem ciekawych imprez historycznych z inscenizacjami organizowanymi z udziałem rekonstruktorów i kawalerii. Co roku jesienią odbywa się tutaj piknik husarski z turniejem i rekonstrukcją nawiązującą do odsieczy wiedeńskiej.

W zamkowych wnętrzach można świętować Andrzejkę i Sylwestra, a nawet Boże Narodzenie i Wielkanoc. Sprzyjają temu nie tylko piękne okolice architektury i przyrody, ale także znakomita kuchnia zamkowa, słynąca z tradycyjnych dań kuchni szlacheckiej, myśliwskiej i ziemiańskiej.

PUŁTUSK NA MAŁYM I DUŻYM EKRANIE

- „Romans prowincjonalny” (1976)
- „Czy jest tu panna na wydaniu?” (1977)
- „Planeta Krawiec” (1983), „Alternatywy 4” (1986)
- „Dzieci i ryby” (1996), „Sztos” (1997)
- „Dom” (2000), „Ekipa” (2007)
- „Rezerwat” (2007), „39 i pół” (2008)
- „Handlarz cudów” (2009), „Klan” (2011)
- „M jak miłość” (2011)
- „Pokaż kotku, co masz w środku” (2011)
- „Łowcy meteorytów” (2011)
- „Historia Roja, czyli w ziemi lepiej słyszać” (2012)
- „Klub Włóczykiów” (2015)

Punkt Informacji Turystycznej, ul. Rynek 43, Pułtusk
tel. (23) 692 51 32
informacjaturystyczna@pultusk.pl, www.pultusk.pl

RADOM MIASTO WAJDY I WIEŚ ŻEROMSKIEGO

MIEJSKI DEPTAK, PIĘKNE KAMIENICZKI Z XIX WIEKU, KAWIARENKI, UROK MIASTA, KTÓRE ŻYJE SPOKOJNYM RYTMEM. SPRZECIW WOBEC NIESPRAWIEDLIWOŚCI, LUDZIE PRACY NA ULICACH, SKANDOWANE HASŁA, TRANSPARENTY I FLAGI. WIEŚ JAK SPRZED STULECI, Z DREWNIANYMI CHAŁUPAMI, UPRAWĄ ZIEMNIAKÓW I ZBÓŻ, WIATRAKAMI, MŁYNEM WODNYM I SPICHLERZAMI. TRZY OBLICZA JEDNEGO MIASTA – RADOMIA.

● tekst: Magdalena Walusiak

RADOM WAJDY

Rodzice Wajdy przenieśli się z Suwałk do Radomia w 1935 r., gdy Andrzej miał 9 lat, a jego ojciec, oficer, został przydzielony po awansie do 72. pułku piechoty. „Radom stał się dla mnie domem, w którym przemieszkiałem dziesięć najbardziej chłonnych lat” – wspominał laureat Oscara po latach. Mieszkał z rodziną w kamienicy oficerskiej przy ul. Malczewskiego 20. Tuż obok znajdował się teren wojskowy, gdzie odbywały się ćwiczenia, a mały Andrzej uczył się pod okiem ojca jazdy na koniu Burza. Uczęszczał do szkoły przy ulicy Nowospacerowej, a pierwszy spektakl teatralny obejrzał jako 12-latek w Teatrze Rozmaitości mieszczącym się w gmachu Resursy.

Radomski Czerwiec 1976 został przedstawiony w miniseriale dokumentalnym „Miasto z wyrokiem” w reżyserii Wojciecha Maciejewskiego. W rekonstrukcji wydarzeń wykorzystano m.in. materiały archiwalne TVP, Polskiej Kroniki Filmowej i materiały operacyjne MSW. O radomskim Czerwcu opowiedział również Krzysztof Kieślowski w filmie telewizyjnym „Krótki dzień pracy”, ale rolę Radomia zagrało w tej produkcji... miasto Łódź.

To niektóre miejsca, z którymi Andrzej Wajda w dzieciństwie był związany, ale jest jeszcze jedno, niezwykle ważne i kulturotwórcze, które istnieje w Radomiu dzięki inicjatywie reżysera i jego żony Krystyny Zachwatowicz: Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”. Centrum posiada bogate zbiory dzieł współczesnych artystów, m.in. dzieła Kantora, Czapskiego i Wajdy, który podarował placówce swoje szkice i kilkadziesiąt prac innych twórców. Działa tu nowoczesne kino studyjne noszące od 2017 r. imię Andrzeja Wajdy, z najlepszym w kraju systemem nagłośnienia i salą wzorowaną na mieszczącym się pod Paryżem prywatnym kinie studyjnym, które należy do... George'a Lucasa.

W Radomiu (oraz w Warszawie i Nowym Jorku) kręcone były zdjęcia do filmu Andrzeja Wajdy „Dyrygent” ze znakomitym Johnem Gielgudem w roli tytułowej oraz partnerującymi mu Krystyną Jandą i Andrzejem Sewerynem. Na taśmie utrwalone zostało miasto końca lat 70.: ulica Żeromskiego,

foto: Zbigniew Panow

Muzeum Wsi Radomskiej

dawne kolegium pijarów, czyli dzisiejsze Muzeum im. Jacka Malczewskiego, oraz miejski rynek. Film jest rodzajem hołdu złożonego nieostoiętnemu miastu, w którym mogą przytrafić się rzeczy wielkie i piękne.

WIEŚ ŻEROMSKIEGO

Muzeum Wsi Radomskiej to jeden z najciekawszych polskich skansenów. Nie jest placówką, w której kurz osiada na eksponatach. Tutaj życie toczy się swoim wiejskim rytmem: uprawia się zboże i ziemniaki, hoduje chlebowy zakwas i lepi garnki. Święto Chleba i Festiwal Ziemniaka wpisują się w żywe i intensywne kultywowanie folkloru i wiejskich tradycji, z ostrym przytupem w trakcie tańców na dechach.

Poza sezonowymi świętami też sporo się tu dzieje, turyści mogą wędrować po liczącej 32 hektary wiosce, w której zgromadzono cuda wiejskiej architektury: jest XVIII-wieczny dworek i zabytkowy drewniany kościół, największy w Polsce zespół wiatraków, wodne młyny i chłopskie zagrody z Jastrzębi, Kłonówka i Chomentowa.

Część z tych cudów można odnaleźć w filmie Filipa Bajona „Przedwiośnie” z Mateuszem Damięckim w głównej roli. Właśnie w Muzeum Wsi Radomskiej, zdaniem reżysera, skansenie „najmniej skansenowatym”, zostały nakręcone sceny rozgrywające się w folwarku Chłodek niedaleko Nawłoci, m.in. spotkania Cezarego Baryki z Wandzią oraz z księdzem przy grobie Karoliny, a urokliwy, kryty gontem dworek z modrzewiowych bali utrwalony na taśmie filmowej jest jednym z najciekawszych eksponatów MWR.

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Rwańska 16, Radom, tel. 48 362 05 36
cit@umradom.pl, www.radom.pl

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Traugutta 3, Radom, Tel. 48 360 06 10
cit.radom@cit.radom.pl, www.cit.radom.pl

RADOM I MUZEUM WSI RADOMSKIEJ W WYBRANYCH FILMACH

„Dyrygent” (1979)
„Psy 2. Ostatnia krew” (1993)
„Miasto z wyrokiem” (1996)
„Przedwiośnie” (2000), „W ukryciu” (2011)
„Rok 1863” (2012), „Sen o Warszawie” (2013)
„Komendant Zagończyk” (2016)

TWIERDZA MODLIN FILMOWA GWIAZDA MAZOWSZA

WŚRÓD MIEJSC WYBIERANYCH PRZEZ FILMOWCÓW NA PLENERY TWIERDZA MODLIN JEST PRAWDZIWĄ GWIAZDĄ. UROKLIWE KRAJOBRAZY, FASCYNUJĄCA LEGENDA ZAŁOŻYCIELSKA, NIESAMOWITE, UNIKALNE BUDYNKI I KONSTRUKCJE OBRONNE ORAZ INTERESUJĄCE, RÓŻNORODNE WNĘTRZA PRZYCIĄGNĘŁY NA PRZESTRZENI LAT NAJWYBITNIEJSZYCH REŻYSERÓW. TO TUTAJ NAGRYWANO SCENY TAKICH FILMÓW I SERIALI, JAK „CK DEZERTERZY”, „WESELE”, „PAN TADEUSZ”, PUŁKOWNIK KWIATKOWSKI”, „1920. BITWA WARSZAWSKA” CZY „CZAS HONORU”.

● tekst: Magdalena Walusiak

FORTECA FRANCUZÓW, ROSJAN I POLAKÓW

Twierdza Modlin to niezwykle miejsce – jeden z największych i najlepiej zachowanych zespołów fortecznych w Polsce, z najdłuższym w Europie i drugim pod tym względem na świecie budynkiem, czyli koszarami obronnymi o długości ponad 2 kilometrów, które pomieściłyby nawet 100 tysięcy ludzi!

Fantastyczne warunki obronne u zbiegu trzech rzek – Wisły, Narwi i Wkry – wykreowała natura, a kropkę nad „i” postawił Napoleon Bonaparte, wydając rozkaz wybudowania w tym miejscu umocnień.

Forteca była wielokrotnie rozbudowywana i zawiera elementy fortyfikacji francuskich, rosyjskich oraz polskich. Ostatnią modernizację przed wybuchem I wojny światowej przeprowadzili Rosjanie. Powstało wtedy 10 betonowych fortów z żelbetowymi osłonami i stalowymi wieżyczkami pancernymi, tworzących drugi pierścień fortów w promieniu od 5 do 10 km od cytadeli. Polacy, na osobisty rozkaz Piłsudskiego, dołożyli do istniejących umocnień sześć schronów bojowych oraz rowy przeciwpancerne i umocnienia polowe.

TWIERDZA MODLIN NA FILMOWO

Lokalna Organizacja Turystyczna Trzech Rzek (www.3rzeki.pl), która działa m.in. na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego, a więc i Twierdzy Modlin, opracowała różnorodne formy poznawania historycznej fortecy. Bardzo ciekawy jest autorski program zwiedzania twierdzy przygotowany specjalnie dla dzieci – zwiedzanie z Baśką Murmańską, białą niedźwiedzicą, która mieszkała w Modlinie w dwudziestolecie międzywojennym razem z polskimi żołnierzami. Powstała także trasa filmowa uwzględniająca powstawanie na terenie twierdzy najpopularniejszych obrazów kinowych i seriali.

OTO KOLEJNE PRZYSTANKI FILMOWEJ WYCIECZKI:

- ▷ Stacja Modlin – można ją zobaczyć w „Tam i z powrotem” jako stację Głusk, na której wysiadł Jurek grany przez Jana Frycza.
- ▷ Brama Ostrołęcka – zagrała w pierwszej scenie filmu „Pułkownik Kwiatkowski”.

foto: MROT

Spichlerz

- ▷ Kaponiera płk. Meciszewskiego – tutaj powstały zdjęcia do filmu „Jarosław Dąbrowski”, a napisy na ścianie od strony schodów to pozostałość po tej produkcji.
- ▷ Brama Napoleona – pojawiła się w serialu „Kryminalni”.
- ▷ Spichlerz – jeden z ulubionych budynków filmowców. Zagrał zamek Horeszków w „Panu Tadeuszu” Wajdy, a także we wspomnianym już „Jarosławie Dąbrowskim” oraz w „Złotej kaczce” i japońskiej dystopii cyberpunkowej „Avalon” z Małgorzatą Foremniak w roli głównej. Znalazł się też na planie sensacyjnego filmu ze Stevenem Seagalem „Cudzoziemiec”.
- ▷ Działobitnia Dehna – budynek pojawił się w „Weselu” Wajdy oraz w polsko-czeskiej produkcji „Operacja Dunaj”.
- ▷ Cytadela – to miejsce zagrało m.in. w filmie Hoffmana „1920. Bitwa Warszawska” oraz w serialu „Czas honoru”.
- ▷ Brama Poniatowskiego – ten budynek pamiętają z pewnością miłośnicy „CK Dezerterów”, jest widoczny w finałowej scenie filmu, gdy żołnierze opuszczają koszary. Pojawił się też we wspomnianej superprodukcji „1920. Bitwa Warszawska”.
- ▷ Wieża Tatarska (zwana też Wieżą Czerwoną) – ten teren to istne zagłębie filmowe. Tutaj zostały zrealizowane sceny m.in. takich filmów, jak „Róża”, „Szpital nad Sommą”, „W ciemności”, serial „Przeprowadzki”, wspomniane już „1920. Bitwa Warszawska” i „CK Dezerterzy”. Wieża i jej zabudowania pojawiły się też w serialu „Czas honoru” jako... obóz szkoleniowy dla brytyjskich komandosów.
- ▷ Kasyno Oficerskie – tutaj nakręcono m.in. kadry z filmów „Kochaj i tańcz”, „Sprawa Gorgonowej” i „Pułkownik Kwiatkowski”.
- ▷ Obok Kasyna, przed Centrum Informacji Turystycznej, stoi tablica informacyjna szlaku Mazowsze na Filmowo z mnóstwem informacji na temat produkcji realizowanych na terenie twierdzy.

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Bałki Murmańskiej 164, Nowy Dwór Mazowiecki
tel. 664 775 326,
it@3rzeki.pl
www.3rzeki.pl

WARSZAWA. SET (JĘTTING) W WIELKIM MIEŚCIE

TURYSTYKA FILMOWA MA RÓŻNE OBLICZA I PODGATUNKI, A W MIEŚCIE TAK WIELKIM JAK WARSZAWA, MOŻNA PRAKTYCZNIE UPRAWIAĆ KAŻDY Z NICH. TO TUTAJ MIESZKA NA STAŁE NAJWIĘCEJ ARTYSTÓW, TUTAJ POWSTAJĄ FILMY – W STUDIACH FILMOWYCH I PLENERACH. NA MIEJSCU SĄ WYTWÓRNIĘ, SZKOŁY FILMOWE, TELEWIZJE, MUZEA, BIBLIOTEKI I OŚRODKI BADAWCZE ORAZ KULTOWE MIEJSCA ZNANE Z KINOWYCH SUPERPRODUKCJI, FILMÓW POPULARNYCH I NISZOWYCH ORAZ SERIALI.

● tekst: Magdalena Walusiak

W Warszawie można odwiedzać przeróżne miejsca związane z filmem, jak Aleja Gwiazd w Pasażu Wiecha, lokale odwiedzane przez artystów lub wręcz do nich należące, miejsca związane z ich życiem i twórczością. Można brać udział w filmowych imprezach, na niektóre – jak Warszawski Festiwal Filmowy – przyjeżdżają miłośnicy X Muzy z całej Polski. To w stolicy odbywa się najwięcej castingów, spotkań z gwiazdami i wystaw oraz pokazów przedpremierowych z udziałem filmowców. Zaawansowani miłośnicy kina potrafią nie tylko zdobyć informacje o plenerach, w których właśnie kręci się jakiś film, nierzadko posiadają też informacje, jak wkręcić się na plan!

Nigdzie indziej nie ma tak wielu wycieczek wiodących śladami konkretnych filmów i twórców. Na lewobrzeżu najpopularniejsze są spacerowe (zdarzają się też gry terenowe) związane z komediami Stanisława Barei, a także z Wokulskim i innymi bohaterami „Lalki”, choć w tym drugim przypadku ważniejszy od ekranizacji bywa literacki pierwowzór. Na Pradze z kolei, gdzie Roman Polański realizował film o Władysławie Szpilmanie, wędruje się często śladami „Pianisty”.

Ale najczęstszą formą set jettingu jest oczywiście podróżowanie do miejsc uwiecznionych w obrazach kinowych i serialach.

NAJWIĘKSZE FILMOWE GWIAZDY WARSZAWY

PAŁAC KULTURY I NAUKI ZWANY PEKINEM

▷ Nie można przejść obok niego obojętnie. Jest uwielbiany i nienawidzony. Pojawia się w wielu filmach o Warszawie i z Warszawą w tle. W „Rewersie” Borysa Lankosza można zobaczyć wielki, rozgrzebany pod budowę PKiN plac w centrum miasta (wykorzystany przez bohaterkę w bardzo szczególny sposób!) i gotowy Pałac w finale filmu.

W niektórych produkcjach pojawiły się wnętrza PKiN. Przed kasami biletowymi Teatru Dramatycznego tytułowe bohaterki „Dziewczyn do wzięcia” Janusza Kondratiuka próbowały zwrócić na siebie uwagę popularnego aktora Stanisława Mikulskiego, a bohater „Misia” Ryszard Ochódzki spotykał się na tarasie 30. piętra z ministrem Złotnickim. Komisarz Halski z serialu „Ekstradycja” również miał w zwyczaju wybierać PKiN na spotkania, natomiast Agnieszka Holland w filmie „Europa, Europa” zamieniła wnętrza, a dokładnie pływalnię wewnątrz Pałacu, w szkołę Hitlerjugend.

Co jakiś czas wraca jak bumerang temat pozbycia się „daru Stalina”. Bohaterowie „Kilera” wpadli na pomysł sprzedaży budynku zagranicznym inwestorom, nato-

foto: MROT

Fontanna w Ogrodzie Saskim

miast totalne zrujnowanie PKiN udało się Ryszardowi Ochódzkiemu w komedii Sylwestra Chęcińskiego „Rozmowy kontrolowane”. Było to dziecinnie proste: wystarczyło pociągnąć za spłuczkę...

Najnowszy film z PeKiNem w roli głównej trafi na ekrany polskich kin w listopadzie 2019, ale we wrześniu miał już światową premierę. To międzynarodowy thriller „Ukryta gra” z Billem Pullmanem (USA) i Evgenijem Sidikhinem (Rosja) oraz Robertem Więckiewiczem jako dyrektorem Pałacu Kultury.

OGRÓD SASKI

▷ Idealne miejsce na ciekawe konfrontacje. Właśnie tutaj, przy zabytkowej fontannie, spotkali się bohaterowie komedii romantycznej „Tylko mnie kochaj”, tu umówił się też z jedną z wybranek serca tytułowy „Och, Karol!”. Do pięknego parku uciekł z własnego wernisażu w pobliskiej Zachęcie Nikifor Krynicki, bohater biograficznego obrazu „Mój Nikifor” grany przez fenomenalną Krystynę Feldman.

HOTEL VICTORIA

▷ Wybudowany w połowie lat 70. jeden z najbardziej luksusowych stołecznych hoteli gościł takie postaci,

WAŻNE MIEJSCA, INSTYTUCJE I SERWISY FILMOWE

- ▷ FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny
www.fina.gov.pl
- ▷ Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych
www.wfdif.pl
- ▷ Warszawski Festiwal Filmowy, wff.pl/pl
- ▷ Warszawska Szkoła Filmowa, szkolafilmowa.pl
- ▷ Wajda School, wajdaschool.pl
- ▷ Kino Iluzjon FilMOTEki Narodowej, www.iluzjon.fn.org.pl
- ▷ Kino Elektronik – Mazowieckie Centrum Kultury Medialnej
kinoelektronik.pl
- ▷ Aleja Gwiazd, ul. Pasaż Wiecha

foto: RENE--Fotolia.pl

jak Ronald Reagan, ksiądz Albert, Stevie Wonder czy Elton John. Właśnie w tym ekskluzywnym przybytku wynajęli apartament Rysiek i Julek, kumple z przy-padku, bohaterowie „Wielkiej majówki”. Często bywał w Victorii prowadzący śledztwa w tej siedzibie rozpusty porucznik Borewicz, bohater serialu kryminalnego „07 zgłoś się”, a „Wielki Szu” po raz ostatni zagrał tu w pokera.

KOŚCIÓŁ ŚW. ANTONIEGO PADEWSKIEGO

- ▷ W krążgankach zabytkowej świątyni przy ul. Senatorskiej pułkownik Kukliński spotykał się z agentem CIA Davidem Fordenem. Działo się to na planie filmu „Jack Strong” Władysława Pasikowskiego. Ciekawostka: w bloku naprzeciwko kościoła mieszkała rodzina Jankowskich, główni bohaterowie popularnego serialu z lat 60. „Wojna domowa”.

DWORZEC GDAŃSKI

- ▷ Symbol wygnania z PRL w roku 1968 kilkunastu tysięcy Polaków pochodzenia żydowskiego stał się tytułowym bohaterem słynnego dokumentu Teresy Torańskiej i Marii Zmarz-Koczanowicz, ale temat pojawiał się też w fabułach. Sceną wyjazdu z Dworca Gdańskiego kończy się na przykład film Jana Kidawy-Błońskiego „Różyczka”. Stanisław Bareja natomiast pokazał Dworzec Gdański w kontekście PRL-owskich absurdów (więcej na liście Bareizmów).

MOST ŚWIĘTOKRZYSKI

- ▷ Most łączący lewobrzeże z Pragą został uwieczniony w jednej z najbardziej romantycznych scen polskiego kina: w finale komedii romantycznej „Nigdy w życiu!” z Danutą Stenką w roli głównej. Samochód bohaterki próbującej powstrzymać ukochanego przed wyjazdem z Polski utknął na moście – zabrakło benzyny. Ulewa, znikąd nadziei, a w tle piosenka Edyty Bartosiewicz „Opowieść”. Na szczęście przed ostatecznym końcem zdążyło wydarzyć się coś jeszcze...

NOWA PRAGA

- ▷ Nowa Praga, której kamienice bynajmniej nie wyglądają na nowe, a zwarta zabudowa przypomina ulice przedwojennej Warszawy, chętnie jest wykorzystywana przez twórców realizujących filmy o stolicy czasów międzywojnia i wojny. Tutaj powstały „Dziewczęta z Nowolipiek” Barbary Sas, a także niektóre sceny „Korczaka” Andrzeja Wajdy, u którego ulica Mała zagrała warszawskie getto, podobnie jak u Romana Polańskiego w „Pianiście”. Wycieczki śladami oscarowej produkcji obejmują także m.in. ulice Stalową i Kono-packą.

WAŻNE MIEJSCA Z FILMÓW BAREI

TRASA ŁAZIENKOWSKA

- Film: „Poszukiwany, poszukiwana”, 1972
- Scena: Trasa Łazienkowska dopiero powstaje. Boha-

Budynek Intraco

ter, skierowany w stronę Powiśla, wjeżdża rowerem do wykopu w rejonie placu Na Rozdrożu.

DWORZEC GDAŃSKI

- Film: „Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz”, 1978
- Scena: Zamknięcie pełnej ludzi hali dworcowej.
- Bareizm: „Uwaga! Uwaga! Zawiadamia się uprzejmie, że ze względu na wystawę plakatu kolejowego „Podróż koleją skraca czas” dworzec będzie nieczynny do odwołania”.

WIEŻOWIEC INTRACO II

- Film: „Miś”, 1980
- Hol wieżowca Intraco zagrał... lotnisko w Londynie!

PLAC GRZYBOWSKI – PĘTLA TRAMWAJOWA

- Film: „Miś”, 1980
- Scena: Podczas awarii tramwajów na pętli tramwajowej zorganizowano „festyn dla pasażerów”.
- Bareizm: „Korzystając z okazji, bo w końcu awaria też jest jakąś okazją, by naszym pasażerom, ludziom dobrej roboty, bo są nimi przecież, zaprezentować, do czasu usunięcia awarii, artystyczny program”.

BLOK Z WIELKIEJ PŁYTY PRZY UL. GRZEGORZEWSKIEJ 3 NA URSYNOWIE

- Film: „Alternatywy 4”, 1983
- To jest właśnie ten blok!

ELEKTROCIEPŁOWNIA SIEKIERKI

- Film: „Alternatywy 4”, odcinek 5, 1983
- Scena: Dyspozytornia Siekierk, kryzys energetyczny, decydują się losy wyłączenia jednej z nitek dostarczania ciepła. Dyspozytor argumentuje, że najwięcej strat jest na linii prowadzącej do Ursynowa.
- Bareizm: „To niesłychane. Tracimy 150 procent ciepła!”

ZAGUBIĆ SIĘ W WARSZAWIE

NIETYPOWE OPCJE TURYSTYKI FILMOWEJ

Turystykę filmową można uprawiać w Warszawie na wiele sposobów. Jednym z nich, nawiązującym do wędrowek bohaterów filmu „Warszawa” Dariusza Gajewskiego (2003), może być błądzenie po mieście w celu bliżej nieokreślonym. Ważna jest sama wędrowka, choć może odbywać się na przykład według mapy z 1939 roku, boleśnie zdezaktualizowanej w drugiej połowie roku 1944. Można chodzić od przystanku autobusowego do przystanku, tańcząc na każdym z nich flamenco. Można też odwiedzać charakterystyczne miejsca stolicy: spotkać się nad Wisłą z Syreną, sprawdzić, czy przy Grobie Nieznanego Żołnierza nie spaceruje nocą żyrafa, i dotknąć ściany opuszczonej kamienicy przy ul. Waliców.

Można też, wzorem bohatera serialu „Ślepnąc od świateł” (2018), jeździć nocą od klubu do klubu, nawiedzając ekskluzywne imprezy, ale z tego sposobu poznawania miasta należy korzystać ostrożnie!

ŁAZIENKI KRÓLEWSKIE

- Film: „Zmiennicy”, 1986
- Scena: Randka Kasi i Jacka w deszczu.

BLOK PRZY UL. KAZURY 10 NA URSYNOWIE

- Nie wystąpił w filmie, ale na ścianie budynku powstał w 2016 r. mural z najśawniejszym polskim aniołem stróżem, a dokładnie – stróżem Stanisławem Aniołem.

MARIUSZ PALEJ WAS HERE

“ THE BLACK MILL ”

photo by Piotr Ostrowski

MAZOWSZE
NA FILMOWO

MRQT

MAZOWIECKA REGIONALNA
ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

przewodnik
turystyczny

MAZOWSZE
NA FILMOWO

DOSTĘPNY
W PUNKTACH
INFORMACJI
TURYSTYCZNEJ

Mazowsze.
serce Polski

EPICKA WIEŚ W MIASTECZKU SIERPCU

- WSI SPOKOJNA, WSI WESOŁA, GDZIE CIĘ SZUKAĆ DZIŚ,
U PROGU TRZECIEJ DEKADY XXI WIEKU?
- TUTAJ JESTEM – MACHA WIERZBOWYMI WITKAMI
JEDEN Z NAJBARDZIEJ SIELSKICH KRAJOBRAZÓW POLSKI
- POLNA DROGA NA TERENIE MUZEUM WSI MAZOWIECKIEJ
W SIERPCU.

● tekst: Magdalena Walusiak

Filmowcy chętnie odpowiadają na to pozdrowienie, widząc w niezwykłym skansenie – ze zwierzętami gospodarskimi, polami uprawnymi i zadbanymi ogródkami przy zabytkowych chałupach – kwintesencję polskiego mitu: szlachecki zaścianek i dawne Kresy Wschodnie.

SIELSKI PARK TEMATYCZNY

Wizytę w sierpeckim muzeum można zaplanować na kilka dni, a i tak nie uda się dokładnie poznać wszystkich jego atrakcji i tajemnic. Nie jest to bowiem typowy, gęsto obsadzony zabytkowymi chatami skansen, ale różnorodny, bardzo rozbudowany, rozłożony na 50 hektarach park etnograficzny funkcjonujący zgodnie z naturalnym rytmem dobowym i rocznym oraz wedle kalendarza tradycyjnych polskich świąt i ludowych zwyczajów.

Co to znaczy? Rano trzeba tu oporządzić zwierzęta, a przed wieczorem zagonić je do kurników i obór. Wiosną należy wysiać zboże, zżąć je latem, gdy dojrzeje, a jesienią pamiętać o wykopkach, zabezpieczyć ule, zanim zrobi się mroźno, przed Bożym Narodzeniem upiec opłatki, a gdy zima już się zestarzeje, utopić ją w Sierpienicy jako marzannę.

W skansenie można zobaczyć budynki z różnych miejscowości Mazowsza. Za pomocą kilkunastu włościańskich zagród z północno-zachodniej części regionu odtworzono typową pouwłaszczeniową wieś rządową. Można tu znaleźć także kuźnię z Żuromina oraz dworki szlacheckie z Bojanowa i z Uniszek Zawadzkich, wokół których utworzono parki krajobrazowe. Jest też drewniany kościół z dzwonnica, ale filmowców, a także zgłodniałych turystów, najbardziej fascynuje karczma z Sochocina, w której można na co dzień zjeść pyszny żurek oraz miejscowy chleb z domowym smalcem.

SOPLICOWO, ROZŁOGI I POWSTANIE STYCZNIOWE

Zatrzymana na terenie sierpeckiego parku etnograficznego historia to idealna pożywka dla wybitnych twórców filmowych, których wyobraźnia potrafi przebrać istniejące w skansenie miejsca na przykład za odległą, wydzieloną litewską ojczyznę, „gdzie bursztynowy świerzop, gryka jak śnieg biała” lub XVII-wieczny mająteczek

Foto: R. Krześniak

Sierpc – kościół Najświętszego Serca Jezusowego

leżący na terenach dzisiejszej Ukrainy.

Jeden z dworców w Sierpcu stał się Mickiewiczowskim Soplicowem w ekranizacji Andrzeja Wajdy. Przed nieco podretuszowanym na potrzeby filmu budynkiem odbył się słynny koncert Jankiela, a kolorowe pary odtańczyły porywającego poloneza skomponowanego przez Wojciecha Kilara.

W sierpeckiej karczmie Zagłoba i Wołodyjowski, bohaterowie filmowej adaptacji „Ogniem i mieczem”, spotkali się z Bohunem. Jerzy Hoffman zrealizował w Muzeum Wsi Mazowieckiej także kilka innych scen pierwszej części „Trylogii”: polana w jarze rzeczki Sierpienicy stała się dworkiem w Rozłogach, a w jednej z zagród nakręcono ukraińskie wesele. W „Panu Tadeuszu” z kolei muzealne zagrody zagrały szlachecki zaścianek, a kuźnia z Żuromina stała się świadkiem przemarszu armii napoleońskiej.

Juliusz Machulski to trzeci klasyk polskiego kina, który skorzystał z gotowej scenografii, jaką można odnaleźć w Sierpcu: w karczmie Pohulanka zrealizował część zdjęć do filmu „Szwadron” z Januszem Gajosem i Radosławem Pazurą w rolach głównych. Ekranizacja opowiadań Stanisława Rembeka jest nietypową opowieścią o powstaniu styczniowym – pokazuje polsko-rosyjskie zmagania z perspektywy oddziału rosyjskich dragonów.

Nie tylko skansen

Muzeum Wsi Mazowieckiej nie jest jedynym miejscem plenerów filmowych w Sierpcu. W 2008 r. Ryszard Bugajski nakręcił na tamtejszym pięknym, choć bardzo zniszczonym dworcu kolejowym kilka ujęć do dramatu biograficznego „Generał Nil” o ostatnich latach życia legendarnego dowódcy Kedywu Armii Krajowej – generała Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil”.

Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu

ul. Gabriela Narutowicza 64

09-200 Sierpc

tel. 24 275 28 83

skansen@mwmmskansen.pl

MAZOWSZE NA FILMOWO

www.mazowszenafilmowo.pl

20^{lat} Mazowsze

MROT

MAZOWIECKA REGIONALNA
ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

Mazowsze.Serce.Polski

modanamazowsze